

Tupakkalaki ja vähittäismyynti internetkaupassa

Tupakkalain (549/2016) 6 §:n perusteella Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) antaa ohjeet tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä ja tupakkajäljitelmiä internetissä myyville elinkeinonharjoittajille sekä tupakkalain valvonnasta vastaaville kunnan viranomaisille.¹

Lainsäädäntö

Tupakkalain 1 §:n 1 momentin mukaan tupakkalain tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen.

Tupakkalain 53 §:n mukaan tupakkatuotteita ja nikotiininesteitä ei saa myydä tai muutoin luovuttaa eikä välittää alle 18-vuotiaalle. Tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä ja sähkösavukkeita ei saa elinkeinotoiminnassa myydä tai muutoin luovuttaa alle 18-vuotiaalle.

Tupakkalain 54 §:n mukaan tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä myyvän elinkeinonharjoittajan on kustannuksellaan laadittava ja toteutettava omavalvontasuunnitelma 53 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyjen kieltojen noudattamiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä omavalvontasuunnitelman laatimisesta, sisällöstä ja toteuttamisesta.

Tupakkalain 55 §:n mukaan myyjän on oltava paikalla myyntipisteessä niin, että tämä pystyy jatkuvasti valvomaan tupakkatuotteen, tupakan vastikkeen, tupakointivälineen, sähkösavukkeen ja nikotiininesteen ostotilannetta.

Tupakkalain 58 §:n mukaan tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden ja nikotiininesteiden rajat ylittävä etämyynti on kielletty. Myöskään Suomeen sijoittautunut elinkeinonharjoittaja ei saa myydä tai muutoin luovuttaa mainittuja tuotteita kuluttajalle kuluttajansuojalain (38/1978) 6 luvun 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua etäviestintä käyttäen.

Tupakkalain 65 §:n mukaan yksityishenkilö ei saa hankkia tai vastaanottaa elinkeinonharjoittajalta tupakkatuotteita, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä postitse, tavarankuljetuksena tai muulla vastaavalla tavalla Suomen ulkopuolelta.

¹ Etämyyntikielto kuluttajalle ei koske tukkumyyntiä, eikä tällaista myyntiä käsitellä tässä ohjeessa. Etäviestimen avulla tapahtuvaa tupakkalain alaisten tuotteiden tukkumyyntiä on kuitenkin tiukasti säännelty.

Dnro V/56691/2017

13.7.2017

Tupakkalain 68 §:n mukaan tupakkatuotetta, tupakan vastiketta, tupakointivälinettä, tupakkajäljitelmää, sähkösavuketta tai nikotiinineestettä ei saa markkinoida.

Tupakkalain 70 §:n mukaan elinkeinonharjoittaja ei saa tarjota eikä maksaa tupakkatuotteen, tupakan vastikkeen, tupakointivälineen, tupakkajäljitelmän, sähkösavukkeen tai nikotiininesteen hinnasta hyvitystä, joka määräytyy mainittujen tuotteiden tai muiden kulutushyödykkeiden ja palvelujen ostojen mukaan.

Tupakkalain 71 §:n 1 momentin mukaan tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, sähkösavukkeita, nikotiininesteitä ja niiden tavaramerkkejä ei saa pitää esillä tupakkatuotteiden, tupakan vastikkeiden, tupakointivälineiden, tupakkajäljitelmiä, sähkösavukkeiden tai nikotiininesteiden vähittäismyynnissä.

Tupakkalain 71 §:n 2 momentin mukaan saman pykälän 1 momentissa säädetty esilläpitokiello ei kuitenkaan koske sellaista erillisellä sisäänkäynnillä varustettua myyntipaikkaa, jossa myydään lähes yksinomaan tässä laissa tarkoitettuja tuotteita, jos tuotteita ja niiden tavaramerkkejä ei voida nähdä myyntipaikan ulkopuolelta.

Tupakkalain 72 §:n mukaan tupakkatuotteiden vähittäismyyjä saa esittää ostajalle tämän pyynnöstä painetun kuvaston myyntipaikassa myytävänä olevista tuotteista tai niiden vähittäismyyntipakkauksista. Vähittäismyyjä saa myös luovuttaa ostajalle tämän pyynnöstä painetun luettelon mainituista tuotteista sekä niiden hinnoista. Kuvaston ja luettelon muodosta, sisällöstä ja ulkoasusta on annettu tarkempia säännöksiä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella.

Määritelmät

Tupakkatuotteita ovat kaikki kulutukseen sopivat, tupakasta (nicotiana) kokonaan tai osittain koostuvat tuotteet.² Tällaisia ovat muun muassa savukkeet, sikarit, kääretupakka, piipputupakka ja vesipiipputupakka.

Sähkösavukkeita ovat tuotteet, joiden avulla voidaan hengittää sisään nikotiinipitoista höyryä suukappaleen kautta, sekä kyseisten tuotteiden osat.³ Esimerkiksi sähkösavukkeissa käytettävät vastukset ja akut täyttävät sähkösavukkeen määritelmän. Myös täyttämätön tai nikotiinittomalla nesteellä valmiiksi täytetty uudelleen täytettävä sähkösavuke ovat tupakkalain tarkoittamia sähkösavukkeita. Ratkaisevaa on, että laitteella *voidaan* hengittää sisään nikotiinineestettä.

Nikotiininesteellä tarkoitetaan nikotiinia sisältävää nestettä, joka on tarkoitettu höyrystettäväksi sähkösavukkeen avulla, jonka nikotiinipitoisuus on enintään 20 milligrammaa millilitrassa ja jolla ei ole lääkelain (395/1987) 3 §:n 1 momentin mukaista käyttötarkoitusta.⁴

² Tupakkalain 2 §:n 1 kohta.

³ Tupakkalain 2 §:n 18 kohta.

⁴ Tupakkalain 2 §:n 19 kohta.

Dnro V/56691/2017

13.7.2017

Nikotiinittomasta sähkösavukenesteestä käytetään laissa termiä höyrystettäväksi tarkoitettu nikotiiniton neste. Höyrystettäväksi tarkoitetulla nikotiinittomalla nesteellä tarkoitetaan sähkösavukkeen avulla tai muulla vastaavalla tavalla höyrystettäväksi tarkoitettua muuta nestettä kuin nikotiinineestettä.⁵

Täyttösäiliöllä tarkoitetaan nikotiinineestettä sisältävää astiaa, jota voidaan käyttää sähkösavukkeen täyttämiseen.⁶ Täyttösäiliöitä ovat esimerkiksi pullot, joissa myydään nikotiinineestettä.

Tupakan vastikkeella tarkoitetaan käyttötarkoitukseltaan tupakkatuotetta vastaavaa tuotetta, joka ei sisällä tupakkaa.⁷ Tupakan vastikkeita ovat esimerkiksi sähkösavukkeet ja nikotiinittomat sähkösavukenesteet sekä yrttisavukkeet, ja muut poltettavaksi tarkoitettut kasviperäiset tuotteet.

Poltettavaksi tarkoitettulla kasviperäisellä tuotteella tarkoitetaan kasveista valmistettua tupakan vastiketta, joka on tarkoitettu poltettavaksi.⁸ Tällaisia ovat esimerkiksi yrttisavukkeet ja vesipiipussa poltettavat tuotteet, joissa ei ole tupakkaa.

Tupakointivälineellä tarkoitetaan tupakoinnissa tai sen valmistelussa pääasiassa käytettäväksi tarkoitettua välinettä tai tarviketta.⁹ Tupakointivälineitä ovat esimerkiksi tupakansytyttimet, vesipiiput, savukepaperit, tupakkapiiput ja niiden osat, tuhkakupit, tupakkatuotteiden säilytyskotelot ja muut tuotteet, joita käytetään tupakointiin tai sen valmisteluun. Tulitikut eivät ole tupakointivälineitä.

Tupakkajäljitelmällä tarkoitetaan muodoltaan tupakkatuotetta tai tupakointivälinettä läheisesti muistuttavaa tuotetta, joka ei sisällä tupakkaa tai sen vastiketta.¹⁰ Tupakkajäljitelmiä ovat muun muassa ns. lakritsiipiiput, pilailusavukkeet ja jotkut sähkösavukkeet.

Markkinoinnilla tarkoitetaan mainontaa, epäsuoraa mainontaa ja muuta myynninedistämistä sekä tupakkasponsorointia.¹¹ Kysymys on markkinoinnin täyskiellosta, joka kattaa kaikki sellaiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on aikaansaada tai edistää tupakkalaisissa tarkoitettujen tuotteiden kulutusta ja kysyntää.

Ohje lyhyesti

Tupakkalain tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen.

Tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden ja nikotiinineesteiden etämyynti (ml. internetmyynti) kuluttajalle on kokonaan kielletty. Sähkösavukkeiden

⁵ Tupakkalain 2 §:n 20 kohta.

⁶ Tupakkalain 2 §:n 21 kohdan.

⁷ Tupakkalain 2 §:n 14 kohta.

⁸ Tupakkalain 2 §:n 15 kohta.

⁹ Tupakkalain 2 §:n 16 kohta.

¹⁰ Tupakkalain 2 §:n 17 kohta.

¹¹ Tupakkalain 2 §:n 35 kohta.

Dnro V/56691/2017

13.7.2017

määritelmästä seuraa, että etämyyntikielto koskee myös sähkösavukkeiden osia, kuten esimerkiksi varaosia.

Etämyyntikielto koskee niin rajat ylittävää, ulkomailta tapahtuvaa etämyyntiä kuin Suomessa tapahtuvaa etämyyntiä. Tupakkalain alaisten tuotteiden vähittäismyynti internetissä on näin ollen mahdollista ainoastaan **tupakointivälineiden, tupakkajäljitelmien, osan tupakanvastikkeiden¹², poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden ja nikotiinittomien sähkösavukeneesteiden osalta**. Näidenkin tuotteiden internetmyynti on kuitenkin erittäin tiukasti säännelty, minkä vuoksi tuotteiden myyminen avoimilta verkkosivuilta ei ole mahdollista. Myyjän on myös varmistuttava siitä, että muitakin kuin myyntiä koskevia tupakkalain säännöksiä noudatetaan. Tällaisia ovat esimerkiksi tuotteiden ominaisuuksia ja vähittäismyyntipakkauksia koskevat säännökset.

Internetsivusto, jolla myydään sellaisia tupakkalaissa tarkoitettuja tuotteita, joita etämyyntikielto ei koske, ei saa rikkoa tupakkalain markkinointikieltoa. Kaikki myynninedistäminen on kiellettyä myös internetissä. Tämä tarkoittaa käytännössä, että muun muassa tuotteiden tuotenimien, kuvien ja muun tuotetiedon liittäminen avoimelle internetsivustolle on tupakkalain vastaista markkinointia. Tietoja myynnissä olevista tuotteista voi antaa ainoastaan tupakkalaissa säädetyn luettelon avulla. Kyseinen luettelo saa olla nähtävissä ainoastaan kirjautumisen takana ja sen sisältö ja ulkomuoto on tarkkaan säännelty.

Tupakkatuotteen, tupakan vastikkeen, tupakointivälineen, sähkösavukkeen ja nikotiininesteen myyjän on voitava jatkuvasti valvoa ostotilannetta. Tästä johtuen tupakkalaissa mainittujen tuotteiden internetmyynti on mahdollista ainoastaan silloin, kun tuotteiden myyjä toimittaa itse tuotteet asiakkaalle. Tuotteiden toimitusta **ei saa** järjestää ulkopuolisen, kuten esimerkiksi postin tai kuljetusliikkeen, kautta.

Myös internetkaupassa on voitava varmistua siitä, että tupakkalain alaisten tuotteiden ostaja ei ole alaikäinen. Käytännössä ostajan täysi-ikäisyys voidaan todentaa käyttämällä internetkaupassa **vahvaa sähköistä tunnistamista**, kuten verkkopankkitunnuksia.

Etämyyntikieltoa täydentää säännös, joka kieltää tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden ja nikotiininesteiden maahantuonnin etäviestintä käyttäen.¹³ Tämä tarkoittaa käytännössä, että näiden tuotteiden ostaminen esimerkiksi internetkaupassa on kuluttajalta kielletty.

Markkinointikiellosta

Tupakkatuotetta, tupakan vastiketta, tupakointivälinettä, tupakkajäljitelmää, sähkösavuketta tai nikotiininestettä ei saa markkinoida. Markkinointikielto vaikuttaa siihen, miten internetmyynti on tupakkalain mukaan mahdollista toteuttaa.

¹² Pääsäännön mukaan tupakanvastikkeiden myynti internetkaupassa on mahdollista, pois lukien sähkösavukkeet ja nikotiininesteet, jotka kyllä täyttävät tupakanvastikkeen määritelmän, mutta joiden myynti etäviestintä välityksellä on kiellettyä.

¹³ Tupakkalaki 65 §.

Dnro V/56691/2017

13.7.2017

Suomen tupakkalain säännökset ovat pääsääntöisesti media- eli viestintävälineneutraaleja. Näin ollen internetissä ja sosiaalisen median yhteisöpalveluissa julkaistuu aineistoon sovelletaan samoja säännöksiä kuin perinteisiä välineitä (televisio, radio, sanoma- ja aikakauslehdet) käyttäen julkaistuu aineistoon.

Markkinoinnilla tarkoitetaan mainontaa, epäsuoraa mainontaa¹⁴ ja muuta myyninedistämistä sekä tupakkasponsorointia¹⁵. Tupakkalain markkinointikielto kattaa kaiken myyninedistämistoiminnan. Kysymys on markkinoinnin täyskiellosta tietyin erikseen laissa säädetyin poikkeuksin. Kaikki sellaiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on aikaansaada tai edistää tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden kulutusta ja kysyntää, ovat lainvastaisia. Markkinointikielto tarkoittaa muun muassa, että tuotteita ei saa myydä alennettuun hintaan. Markkinointikielto tarkoittaa myös, että mitään tietoa myynnissä olevista tuotteista tai tuoteryhmistä ei saa julkaista sosiaalisessa mediassa.

Internetsivusto, jolla myydään sellaisia tuotteita, joita etämyyntikielto ei koske, ei saa rikkoa tupakkalain markkinointikieltoa. Kaikki myyninedistäminen on kiellettyä myös internetissä. Tämä tarkoittaa käytännössä muun muassa, että tuotteiden tuotenimien, kuvien ja muun tuotetiedon liittäminen avoimelle internetsivustolle on tupakkalain vastaista markkinointia. Tietoja myynnissä olevista tuotteista voi antaa ainoastaan tupakkalaissa säädetyin luettelon avulla, joka saa olla nähtävissä vain kirjautumisen takana.

Luettelon esittäminen internetkaupassa kirjautumisen takana

Tupakkalaissa oleva markkinointikielto estää tuotteiden ja tuotetietojen vapaan esittämisen internetissä.¹⁶ Tähän pääsääntöön on kuitenkin säädetty poikkeus, jonka mukaan tuotetietoja voi tiettyjen edellytysten täytyessä esittää kuluttajalle. Tiedot voidaan internetkaupassa antaa kuluttajalle laissa säädetyin luettelon muodossa.¹⁷

Vähittäismyyjä saa luovuttaa ostajalle tämän pyynnöstä painetun *luettelon* myynnissä olevista tupakkalain alaisista tuotteista sekä niiden hinnoista. Säännös on poikkeus tupakkalaissa olevaan markkinointikieltoon ja soveltuu myös tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden internetmyyntiin.¹⁸

¹⁴ *Epäsuoralla mainonnalla* tarkoitetaan tuotteen myynnin edistämistä muun hyödykkeen mainonnan yhteydessä siten, että muun hyödykkeen tunnuksena käytetään sellaisenaan tai tunnistettavasti muunnettuna tuotteelle vakiintunutta tunnusta tai että muutoin välittyy mielikuva tietystä tuotteesta (tupakkalaki 2 §:n 36 kohta).

¹⁵ *Tupakkasponsoroinnilla* tarkoitetaan sellaista julkista tai yksityistä tapahtumalle, toiminnalle tai henkilölle annettavaa tukea, jonka tavoitteena taikka suorana tai epäsuorana vaikutuksena on tupakkatuotteen, tupakan vastikkeen, tupakointivälineen, tupakkajäljitelmän, sähkösavukkeiden tai nikotiininesteen myynnin edistäminen (tupakkalaki 2 §:n 37 kohta).

¹⁶ On myös hyvä huomata, että esilläpitokiello täydentää markkinointikieltoa. Esilläpitokiellon mukaan tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, sähkösavukkeita, nikotiininesteitä ja niiden tavaramerkkejä ei saa pitää esillä tupakkatuotteiden, tupakan vastikkeiden, tupakointivälineiden, tupakkajäljitelmiä, sähkösavukkeiden tai nikotiininesteiden vähittäismyynnissä. Esilläpitokiello soveltuu myös internetmyyntiin, mutta käytännössä jo markkinointikielto estää tuotteiden esittämisen kotisivuilla.

¹⁷ Tupakkalain 72 §.

¹⁸ Kivijalkamyymälän vähittäismyyjä saa esittää ostajalle tämän pyynnöstä painetun kuvaston myyntipaikassa myytävänä olevista tuotteista tai niiden vähittäismyynnipakkauksista.

Dnro V/56691/2017

13.7.2017

Luettelon mukaiset tiedot tupakkalaissa tarkoitetuista tuotteista voidaan esittää ainoastaan sellaisessa internetkaupassa, johon pääseminen edellyttää **kirjautumista**.¹⁹ Käytännössä asiakkaan tulisi rekisteröidä käyttäjätunnus ja salasana, joilla hän voi kirjautua sisälle verkkokauppaan. Sen sijaan tupakkalain mukaista *kuvastoa* ei voida missään tilanteessa esittää verkkokaupassa, sillä lain mukaan kuvastoa ei saa luovuttaa asiakkaalle mukaan vietäväksi.

Koska luettelo voidaan tupakkalain mukaan luovuttaa ostajalle vain tämän pyynnöstä, on asiakkaan verkkokauppaan kirjautuessaan oltava tietoinen siitä, että kyseessä on tupakkalaissa tarkoitettuja tuotteita myyvä verkkokauppa. Verkkokaupan etusivulla voidaan esittää verkkokaupan nimi sekä tieto siitä, että verkkokaupassa myydään tupakkalaissa tarkoitettuja tuotteita. Verkkokauppa (sen etusivu mukaan lukien) ei saa sisältää markkinointikiellon vastaista materiaalia. Ennen kirjautumista on esimerkiksi kiellettyä kertoa mitä tuotteita sivuilla on myynnissä tai muutoksista tarjonnassa.

Asiointi verkkokaupassa on järjestettävä siten, että kirjautuminen suoritetaan jokaisella asiointikerralla erikseen. Järjestelmä ei toisin sanoen saa mahdollistaa asiakkaan pysymistä sisäänkirjautuneena.

Edellytyksenä on lisäksi, että kirjautumisen takana myydään vain tupakkalaissa tarkoitettuja tuotteita siinä laajuudessa kuin niiden etämyynti on sallittu (esim. tupakointivälineitä, tupakan vastikkeita, tupakkajäljitelmiä ja höyrystettäväksi tarkoitettuja nikotiinittomia nesteitä). Kirjautumisen takana ei siten saa olla myynnissä muita tuotteita kuin tupakkalaissa tarkoitettuja tuotteita.

Luettelon sisältö ja ulkomuoto

Internetkaupassa kirjautumisen takana saadaan esittää vain luettelossa sallitut tiedot tuotteista. Internetkaupassa esitettävää luetteloa koskee tarkat säännöt. Luettelossa saa julkaista ainoastaan tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden tietoja.

Luettelon sisällöstä ja ulkoasusta säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa²⁰. Asetuksen mukaan yhdelle luettelon riville saa painaa yhden tuotteen seuraavat tiedot:

1. juoksevan järjestysnumeron
2. tavaramerkin sekä vähittäismyyntipakkauksessa siihen yhdistetyn muun merkinnän tekstinä

¹⁹ Markkinaoikeus on ratkaisussaan 415/13 katsonut, että asiointi eräänlaisin kirjautumismenettelyin järjestetyssä verkkokaupassa ei ole rinnastettavissa tietojen esittämiseen sellaisissa tiedotusvälineissä, jotka ovat käytännössä rajoituksetta kaikkien kuluttajien saatavilla. Markkinaoikeuden mukaan tuotetietojen esittäminen tällaisessa verkkokaupassa vertautuu pikemminkin siihen, millaisia tietoja tupakkatuotteiden vähittäismyynti saa luovuttaa tuotteistaan asiakkaalle painetun luettelon muodossa myymälästä mukaan otettavaksi. Markkinaoikeuden ratkaisu 415/13, kohta 23.

²⁰ Sosiaali- ja terveysministeriön asetus tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden vähittäismyynnistä (593/2016). Erityisesti asetuksen 5-6 § koskevat luettelon sisältöä ja ulkomuotoa.

Dnro V/56691/2017

13.7.2017

3. vähittäismyyntipakkauksen koon kappalemäärinä, grammoina tai millilitroina
4. vähittäismyyntihinnan.

Tuotetietojen väliin ei saa jättää tyhjiä rivejä. Muiden tietojen, kuten tuotteiden kuvien, tuotearvosteluiden ja mainonnallisten iskulauseiden esittäminen internetkaupassa on kielletty.

Luettelo saa sisältää väliotsikot seuraaville tuoteryhmille: savukkeet, sikarit, kääretupakka, piipputupakat, muut tupakkatuotteet, tupakan vastikkeet, sähkösavukkeet ja nikotiininesteet. Luettelon otsikoksi saa painaa yhden kerran tekstin "tupakkalaissa tarkoitetut tuotteet". Luettelo saa sisältää myös tiedon myyntipaikasta, kuten kaupan nimestä.

Edellä mainitut tiedot tulee painaa mustalla, yhdenmukaisella Helvetica- tai Arial-kirjasimella, jonka pistekoko on koko luettelossa sama ja enintään 14. Luettelon tausta on oltava yksivärisen valkoinen ja koko luettelon asettelu on oltava yhdenmukainen. Tiedot voidaan painaa suomeksi ja ruotsiksi.

Tuotteet esitetään luettelossa tavaramerkin mukaisessa aakkosjärjestyksessä.²¹ Jos luettelossa käytetään väliotsikoita, tuotteet on jaoteltava tuoteryhmien mukaan tavaramerkin mukaisessa aakkosjärjestyksessä. Luettelo ei saa sisältää sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksen 5–6 §:stä poikkeavia elementtejä.

Internetmyynti ja alaikäiset

Tupakkatuotteita, nikotiininesteitä, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä ja sähkösavukkeita ei saa myydä tai muutoin luovuttaa alle 18-vuotiaalle. Pelkkä asiakkaan antama vakuutus täysi-ikäisyydestä ei täytä lain vaatimuksia iän tarkastamisesta. Mainittujen tuotteiden myynnin yhteydessä on pystyttävä todentamaan ostajan täysi-ikäisyys. Myös internetkaupassa on voitava varmistua siitä, että tupakkalain alaisten tuotteiden ostaja ei ole alaikäinen.

Käytännössä ostajan täysi-ikäisyys voidaan todentaa käyttämällä internetkaupassa **vahvaa sähköistä tunnistamista**, kuten verkkopankkitunnuksia. Suositeltavaa olisi järjestää vahva sähköinen tunnistaminen jo kirjautumisen yhteydessä, jolloin alaikäiset eivät pääsisi lainkaan asioimaan verkkokaupassa.

Myös tupakan vastikkeita ja tupakointivälineitä elinkeinotoiminnassa myyvän henkilön on oltava vähintään 18-vuotias. Tätä nuorempi henkilö saa kuitenkin myydä mainittuja tuotteita, jos myynti tapahtuu 18 vuotta täyttäneen henkilön valvonnan alaisena. Tämä sääntö koskee myös internetkaupassa tapahtuvaa myyntiä.

²¹ Aakkosjärjestyksellä tarkoitetaan standardin SFS 4600 (Aakkostaminen ja siihen liittyvä ryhmittely) mukaista järjestystä.

Dnro V/56691/2017

13.7.2017

Tuotteiden toimitus

Tupakkatuotteen, tupakan vastikkeen, tupakointivälineen, sähkösavukkeen ja nikotiininesteen myyjän on voitava jatkuvasti valvoa ostotilannetta. Ostotilanteeksi katsotaan tuotteen valinnan, maksamisen ja vastaanottamisen yhdistelmä. Tuotteiden myyjän on pystyttävä valvomaan kaikkia ostotilanteen vaiheita, tuotteen luovutus mukaan lukien.

Myyjän on varmistettava ostajan täysi-ikäisyys myös siinä vaiheessa, kun tuote luovutetaan ostajalle. Näin ollen tupakkalaissa mainittujen tuotteiden internetmyynti on mahdollista ainoastaan silloin, kun tuotteiden **myyjä toimittaa itse tuotteet asiakkaalle**. Tuotteiden myyjä **ei voi** sopimuksella siirtää tupakkalaissa säädettyä valvontavelvollisuutta millekään muulle taholle, kuten esimerkiksi kuljetusliikkeelle tai postille. Näin ollen edellä mainittujen tuotteiden toimitusta ei voida järjestää ulkopuolisen kautta, vaan myyjän on itse toimitettava tuote ostajalle.

On myös mahdollista, että kuluttaja ostaa tuotteen internetkaupassa, mutta noutaa tuotteen saman myyjän kivijalkamyymälästä. Tällöin myyjä valvoo ostotilanteen kaikkia vaiheita. Tällaisessa myyntitapahtumassa ostajan ikä on varmistettava sekä internetkaupassa että tuotteen luovutuksen yhteydessä kivijalkamyymälässä.

Tupakkalaissa mainituista tuotteista ainoastaan jotkut tupakkajäljitelmiä ovat sellaisia, että niiden toimitus voidaan siirtää ulkopuoliselle taholle. Tällainen mahdollisuus on olemassa ainoastaan niiden tupakkajäljitelmiä osalta, jotka eivät täytä tupakan vastikkeen, tupakointivälineen, sähkösavukkeen tai nikotiininesteen määritelmää. Esimerkiksi pilailusavukkeet ovat tällainen tuote. Pilailusavukkeiden toimitus internetkaupassa on siten mahdollista myös postin tai kuljetusliikkeen kautta, eikä näitä koske kielto myydä alaikäisille.

Oma- ja valvontasuunnitelma

Tupakan vastikkeita tai tupakointivälineitä internetkaupassa myyvän elinkeinonharjoittajan on kustannuksellaan laadittava ja toteutettava oma- ja valvontasuunnitelma. Suunnitelmassa on esitettävä muun muassa se, miten estetään kyseessä olevien tuotteiden luovuttaminen alle 18-vuotiaalle. Oma- ja valvontasuunnitelmasta säädetään tarkemmin tupakkalain 54 §:ssä ja sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden vähittäismyynnistä (593/2016).

Hintahyvityksen kielto

Tupakkalaissa on erikseen säännös hintahyvityksen kiellosta. Kielto koskee myös etäviestimen avulla tapahtuvaa myyntiä, kuten internetmyyntiä. Elinkeinoharjoittaja ei saa tarjota eikä maksaa tupakkatuotteen, tupakan vastikkeen, tupakointivälineen, tupakkajäljitelmän, sähkösavukkeen tai nikotiininesteen hinnasta hyvitystä, joka määräytyy mainittujen tuotteiden tai muiden kulutushyödykkeiden ja palvelujen ostojen mukaan. Tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden myyntiä ei näin ollen saa edistää esimerkiksi internetkaupan kanta-asiakaskorttien tai etuohjelmien

Dnro V/56691/2017

13.7.2017

yhteydessä siten, että tuotteiden ostaminen olisi ostohyvitysten johdosta sitä halvempaa, mitä enemmän niitä tai muita kulutushyödykkeitä ostaa.

Seuraamukset

Valvira tai kunta voi kieltää tupakkalain vastaisen toiminnan ja asettaa kiellon tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että asetetun määräajan jälkeen tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.²²

Jos tupakkatuotetta, tupakan vastiketta, tupakointivälinettä, tupakkajäljitelmää, sähkösavuketta tai nikotiinestettä markkinoidaan tupakkalain 68 §:n vastaisesti eikä menettely rajoitu yhden kunnan alueelle, Valvira voi kieltää markkinointitoimen tilaajaa, sen toimeenpanijaa sekä näiden palveluksessa olevaa jatkamasta ja uudistamasta säännösten vastaista menettelyä.²³

Markkinointitoimen tilaaja ja toimeenpanija sekä näiden palveluksessa oleva, joka tahallaan markkinoi 68 §:n vastaisesti tupakkatuotetta, tupakan vastiketta, tupakointivälinettä, tupakkajäljitelmää, sähkösavuketta tai nikotiinestettä taikka pitää 71 §:n vastaisesti tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, sähkösavukkeita tai nikotiinesteitä tai niiden tavaramerkkejä vähittäismyynnissä esillä, on tuomittava tupakan markkinointirikkomuksesta sakkoon.²⁴

Jos markkinointi on toteutettu siten, että markkinointia on pidettävä sen toteuttamistapa, kohderyhmän ikä tai koko taikka menettelystä saatu taloudellinen hyöty huomioon ottaen myös kokonaisuutena arvostellen törkeänä, on markkinointitoimen tilaaja ja toimeenpanija sekä näiden palveluksessa olevaa tuomittava tupakan markkinointirikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.²⁵

Kunta voi peruuttaa vähittäismyyntiluvan vähintään viikon ja enintään kuuden kuukauden määräajaksi, jos vähittäismyyntiluvan haltija kunnan tai muun valvontaviranomaisen kirjallisesta varoituksesta taikka rikosoikeudellisesta seuraamuksesta huolimatta

- o 53 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiinesteitä alle 18-vuotiaalle, tai
- o 58 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, sähkösavukkeita tai nikotiinesteitä kuluttajalle etäviestintä käyttäen, tai
- o 68 §:n vastaisesti markkinoi tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, tupakkajäljitelmiä, sähkösavukkeita tai nikotiinesteitä.²⁶

Kunta voi peruuttaa vähittäismyyntiluvan pysyvästi, jos vähittäismyyntiluvan haltija luvan määräaikaisesta peruuttamisesta huolimatta jatkaa tai uudistaa lainvastaista toimintaa eikä tekoa ole pidettävä vähäisenä.

²² Tupakkalaki 12 luku.

²³ Tupakkalaki 99 §:

²⁴ Tupakkalaki 110 §.

²⁵ Tupakkalaki 111 §.

²⁶ Tupakkalaki 97 §.

Dnro V/56691/2017

13.7.2017

Lisätiedot

Lisätietoja ohjeesta voi tiedustella puhelimitse puh. 0295209111 (vaihde) tai sähköpostitse tupakka@valvira.fi

Johtaja

Jussi Holmalahti
Jussi Holmalahti

Lakimies

Jonna Aaltonen
Jonna Aaltonen